

Sisällys

JOHDANTO 11

Vainottuja suomalaisia: Inkeriläisiä, punaisia, loikkareita... 16

Avaan salaperäisen arkistolaatikon 19

Suomalaisia pakolaisia ja mielenilmauksia Helsingissä 22

Kirjeitä karkotuksista ja vainoista 26

Muistaminen on terrorista todistamista 29

1. VAINOT ALKAVAT (1928–1934) 32

Kadonnutta Inkeriä etsimässä 32

Rauhattomuutta rajamailla 38

Kulakit on tuhattava! 42

Kun maaorjien lapset paimennettiin kolhoosiin 51

Kulttuurivallankumous: Kirjarovioita ja kirkoista klubeja 56

Neuvostoliitosta ääretön pakkotyöleiri 64

2. KARKOTUS HAJAANNUKSEEN JA HELVETTIIN (1930-LUKU) 71

Karkotukset tsaarien ja Stalinin aikana 71

Etniset karkotukset alkoivat suomalaisista 77

Karkotusmatkalla härkävaunussa Muurmannissa 86

Historiasta unohdetut kuolansuomalaiset 92

Suuri hajaannus (1930-luku): Kartta karkotusmatkalle 97

Karkotetun isovaarini Siperian päiväkirja 102

Tuntematon Gulag: Komendantin ja NKVD:n tarkkailussa 111

Babelin torni: Kulttuurien sulatusuunissa 113

Heitteillejätö hengenvaarallisiin oloihin 117

Kuumille puuvillapelloille Aasiaan 123

Golgotan-tiellä: Karkotuksessa piilotettu kristinusko 136

Karkureiden kauhunhuutoja 139

3. PUNAPAKOLAISIA, KARJALAN KUUMETTA JA KUOLONUHREJA 148

Pakolaisia ja punaupseereita 148

Sandarmohin surijat 166

Suomalaisen kommunistieliitin nousu ja tuho 169

Amerikansuomalaisten Karjalan kuume 176

Loikkarit kyyditettiin Gulagiin 192

4. VANKILEIRIEN SAARISTO JA 1930-LUVUN SUURI VIHA 211

Matkalla vankileirien saaristoon Solovetskille 211

Suuri puhdistus (1937–1938): Tappolistoja, troikkia ja suomalaisuhreja 219

Sukulaisten kohtaloita selvittämässä 231

Vainojen uhriluvuista: Kuinka monta suomalaista? 234

Kysymys kansanmurhasta: Mustat varikset saapuvat suomalaiskyliin 237

5. SUOMALAISTEN PUHDISTUS LENINGRADIN PIIRITYKSESTÄ SIPERIAAN (1941–1945) 244

Pakkoevakolla oli suomalaisnaisen kasvot 244

Elämän ja kuoleman tie 247

Matka maan äärilaidalle 252

Karkotus erotti ja yhdisti 260

Pakkotyötä ja passimerkintöjä 265

6. SUURI HUIJAUS (1941–1946): SUOMESTA KARKOTUKSEEN, LEIREILLE JA ORPOKOTEIHIN 274

Tuntemattomat evakot Virossa ja Suomessa 274

Valvontakomissio Suomessa: Pelottelua ja suuri petos 280

Karkotus sydän-Venäjäälle 284

Uhanalaiset inkerikot 289

Kierros Suomenlahden ympäri: Kolmesti karkotetut 291

Heimosotilaiden ajojahti ja sotavankeus 298

Työarmeija: Pakkotyötä orkesterin tahdissa 305

Orpojen juna 308

7. UHRIEN PALUU (1947–1990) 319

Suomalaisilta kielletty kotiseutu 319

Vaellus Karjalaan 324

Hiljennetty historia päivänvaloon 334

LOPUKSI: VAINOJEN UHRIEN MUISTAMISESTA 346

KIIITOKSET 356

LÄHTEET 357

VIITTEET 367

HENKILÖHAKEMISTO 394